

Statsrådets förordning

om riskhantering inom produktionskedjan för hushållsvatten

I enlighet med statsrådets beslut föreskrivs med stöd av 19 a § 5 mom. i hälsoskyddslagen (763/1994) och 15 § 5 mom. i lagen om vattentjänster (119/2001):

1 §

Tillämpningsområde

Denna förordning tillämpas på riskbedömning och riskhantering inom vattenproduktionskedjan hos anläggningar som levererar minst 10 kubikmeter hushållsvatten per dygn eller för minst 50 personers behov till ett vattendistributionsområde.

2 §

Definitioner

I denna förordning avses med:

- 1) *vattentäkt* en konstruktion eller installation från vilken grundvatten, ytvatten eller konstgjort grundvatten leds för att användas som hushållsvatten eller för framställning av hushållsvatten,
- 2) *vattentäktsovmåre* det område som behövs för byggande, användning och underhåll av en vattentäkt,
- 3) *vattenbehandlingsanläggning* en konstruktion där vatten behandlas för produktion av hushållsvatten,
- 4) *skyddsområde för en vattentäkt* ett område kring en grundvattentäkt eller ytvattentäkt som fastställts med stöd av 4 kap. 11 § i vattenlagen (587/2011),
- 5) *tillrinningsområde för en uttagpunkt* ett område från vilket vatten leds till en uttagpunkt för grundvatten med en viss pumpad mängd eller ett avrinningsområde för ytvatten som påverkar råvattnets kvalitet och där vattnet bildas och rinner till uttagpunkten,
- 6) *fara* en biologisk, kemisk, fysikalisk eller radioaktiv agens i vatten eller en annan aspekt av vattnets tillstånd som kan orsaka sanitära olägenheter via hushållsvattnet eller påverka vattnets användbarhet,
- 7) *farlig händelse* en situation som utgör ett hot mot produktionskedjan för hushållsvatten på ett sådant sätt att faran kan realiseras,
- 8) *risk* en kombination av sannolikheten för en farlig händelse och de negativa effekterna av en fara,
- 9) *riskhanteringsåtgärd* en åtgärd för att förebygga en fara eller en farlig händelse eller för att eliminera eller minska risken för dessa.

3 §

Riskhanteringsplan

Den riskhanteringsplan som avses i 19 a § i hälsoskyddslagen ska innehålla följande uppgifter:

- 1) sammansättningen av den arbetsgrupp som har deltagit i utarbetandet av riskhanteringsplanen,
- 2) uttagspunkternas läge som geografisk information,
- 3) en redogörelse för markanvändningen, avrinningen och tillrinningsprocesserna i tillrinningsområdena för uttagspunkter,
- 4) läget på kartan för vattentäkter, vattentäktssområden, skyddsområden för vattentäkter, vattenbehandlingsanläggningar och vattendistributionsområden,
- 5) en beskrivning av vattenproduktionskedjan för uttag, behandling, lagring och distribution av vatten,
- 6) information om vattenberedningskemikalier och material i produkter som används i vattenproduktionskedjan och som kommer i kontakt med hushållsvatten och vatten som produceras till hushållsvatten,
- 7) en i bilaga 1 avsedd förteckning över identifierade faror och farliga händelser,
- 8) en bedömning av den risk för hushållsvattnets kvalitet som de identifierade farorna och farliga händelserna utgör,
- 9) en förteckning över de riskhanteringsåtgärder som anläggningen har infört,
- 10) en åtgärdsplan med tidsschema för att införa nya riskhanteringsåtgärder om de befintliga riskhanteringsåtgärderna inte är tillräckliga för att eliminera faran eller minska risken till en acceptabel nivå,
- 11) en plan för egenkontroll som är specifik för vattenproduktionskedjan och som beskriver den egenkontroll som avses i 6 §.

Om ett sådant tillrinningsområde för en uttagspunkt som avses i 1 mom. 3 punkten inte har fastställts, kan i fråga om de uppgifter som avses i den punkten användas de uppgifter som registrerats i det datasystem för miljövarldsinformation som avses i 222 § i miljöskyddslagen (527/2014) och som gäller ett grundvattenområde eller ett avrinnings- eller delavrinningsområde för ytvatten enligt 10 a § i lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (1299/2004), nedan *vattenförvaltningslagen*.

Informationen i riskhanteringsplanen ska hållas aktuell och planen ska ses över minst en gång vart sjätte år.

4 §

Riskbedömning

Vid riskbedömningen bedöms sannolikheten för alla identifierade faror och farliga händelser som avses i 3 § 1 mom. 7 punkten och de eventuella sanitära olägenheter som de orsakar via hushållsvattnet eller olägenheter som påverkar hushållsvattnets användbarhet.

I riskbedömningen ska det ingå en utredning om hur bestämmelserna om vattentäktens skyddsområde, den skyddsplan för grundvattenområden som avses i 10 e § i vattenförvaltningslagen och resultaten av uppföljningen av status och särdragen hos sådana vattenförekomster som används som råvattenkälla har beaktats vid riskbedömningen.

5 §

Riskhantering

Anläggningar som levererar hushållsvatten ska på grundval av den riskbedömning som gjorts i enlighet med 4 § fastställa riskhanteringsåtgärder för att säkerställa hushållsvattnets hygieniska kvalitet och användbarhet och identifiera de aktörer som är ansvariga för åtgärderna. Det primära syftet med åtgärderna är att eliminera de faror och farliga händelser som avses i 3 § 1 mom. 7 punkten eller att i andra hand minska den risk för hushållsvattnets kvalitet som de medför.

Om en riskbedömning som utförts i enlighet med 4 § förutsätter nya riskhanteringsåtgärder som en anläggning som levererar hushållsvatten ansvarar för, ska anläggningen göra upp en plan enligt 3 § 1 mom. 10 punkten för att införa dessa åtgärder. När de nya riskhanteringsmetoderna har införts ska anläggningen lägga till dem i den förteckning som avses i 3 § 1 mom.

I 12 § i vattenförvaltningslagen föreskrivs det om ett åtgärdsprogram för vattenvården och i 24 och 25 § i statsrådets förordning om vattenvårdsförvaltningen (1040/2006) om de uppgifter i åtgärdsprogrammet som ska anges.

6 §

Egenkontroll hos anläggningar som levererar hushållsvatten

Syftet med egenkontroll av den anläggning som levererar hushållsvatten är att

1) i vattenproduktionskedjan övervaka de faktorer som påverkar de faror och farliga händelser som räknas upp med stöd av 3 § 1 mom. 7 punkten och den risk för hushållsvattnets kvalitet som de medför,

2) säkerställa att vattenbehandlingen är ändamålsenlig,

3) förebygga farliga situationer och störningssituationer som äventyrar hushållsvattnets hygieniska kvalitet.

Anläggningar som levererar hushållsvatten ska utarbeta en plan för egenkontroll i syfte att övervaka de faktorer som påverkar riskerna, identifiera nya faror och farliga händelser och säkerställa att riskhanteringsåtgärderna fungerar.

Egenkontrollen hos anläggningar som levererar hushållsvatten ska omfatta

- 1) inspektioner av anläggningens drift, vattentäkt, vattentäktsområde, vattenbehandlingsanläggning och övriga verksamhetsmiljö,
- 2) den övervakning av råvattnets kvalitet som avses i bilaga 2,
- 3) övervakning av de parametrar som avses i bilaga 3,
- 4) övervakning av skicket hos utrustning för uttag, behandling, lagring och distribution av vatten.

Om åtgärdsgränsen för en parameter som avses i 2 mom. 3 punkten överskrids, ska anläggningar som levererar hushållsvatten göra en riskbedömning enligt 4 § 1 mom. i fråga om den parametern.

Övervakningen av råvattnets kvalitet kan göras vid en övervakningspunkt inom tillrinningsområdet för en uttagpunkt, vid uttagspunkten eller i det råvatten som leds till vattentäkten. Bestämmelser om registrering av undersökningsresultat som gäller råvatten i datasystemet för miljövårdsinformation finns i 15 § 2 mom. i lagen om vattentjänster.

Anläggningar som levererar hushållsvatten ska också bevara uppgifterna om egenkontroll i tillräcklig omfattning och lägga fram dem för den kommunala hälsoskyddsmyndigheten på dess begäran.

Anläggningar som levererar hushållsvatten ska hålla planen för egenkontroll uppdaterad och den ska ses över i samband med översynen av riskhanteringsplanen.

Utöver vad som i 2 mom. 2 punkten föreskrivs om övervakning av råvattnets kvalitet föreskrivs det om kontroll av ytvatten ur vilka det tas vatten för hushållsbruk i 9 § 4 mom. i statsrådets förordning om ämnen som är farliga och skadliga för vattenmiljön (1022/2006).

Denna förordning träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 20

Familje- och omsorgsminister Krista Kiuru

Konsultativ tjänsteman Jarkko Rapala

Bilaga 1

Delområden inom vilka faror och farliga händelser ska identifieras och över vilka en förteckning ska ingå i riskhanteringsplanen:

- 1) tillrinningsområdet för uttagpunkten,
- 2) råvattnets kvalitet,
- 3) vattenuttag, inbegripet fastigheter på vattentäkten och vattentäktsområdet,
- 4) vattenbehandling, inbegripet de kemikalier och filtermaterial som används, samt vattenbehandlingsanläggningens lokaler,
- 5) vattendistribution, inbegripet vattendistributionsnätet, lagring av vatten och nätläckage,
- 6) material och produkter som kommer i kontakt med hushållsvatten i vattenproduktionskedjan,
- 7) anläggningens verksamhetssätt,
- 8) störningssituationer, inbegripet sådana som har samband med leveransen av vatten och störningar till följd av naturfenomen och klimatförändringar.

Vid identifiering av de faror och farliga händelser i tillrinningsområdet för uttagpunkten som avses i 1 punkten kan användas de uppgifter om konsekvenserna av mänsklig verksamhet för vattenkvaliteten som avses i 24 och 25 § i statsrådets förordning om vattenvårdsförvaltningen (1040/2006) samt resultaten av den kontroll av råvattnets kvalitet som avses i 15 § 2 och 3 mom. i lagen om vattentjänster.

Bilaga 2

Övervakning av råvattnets kvalitet i anläggningar som levererar hushållsvatten.

Anläggningar som levererar hushållsvatten ska på grundval av resultaten av riskbedömningen välja de parametrar för den kontroll som avses i 6 § 1 mom. 2 punkten i förteckningarna över följande parametrar:

- 1) parametrar för mikrobiologiska och kemiska kvalitetskrav på hushållsvatten med stöd av 17 § i hälsoskyddslagen,
- 2) parametrar som ska övervakas särskilt enligt punkt 3.3 i bilaga 3,
- 3) grundvattenförorenande ämnen och miljökvalitetsnormerna för dem enligt tabell A) i bilaga 7 till statsrådets förordning om vattenvårdsförvaltningen,
- 4) ämnen som i tabell C1) i bilaga 1 till statsrådets förordning om ämnen som är farliga och skadliga för vattenmiljön i enlighet med ramdirektivet för vatten identifieras som ämnen som är farliga och skadliga för vattenmiljön,

- 5) ämnen som vid ett nationellt förfarande har fastställts som skadliga för vattenmiljön i tabell D) i bilaga 1 till statsrådets förordning om ämnen som är farliga och skadliga för vattenmiljön,
- 6) andra sådana parametrar och naturligt förekommande ämnen som anknyter till identifiering av faror och farliga händelser som avses i 3 § 1 mom. 7 punkten i denna förordning och som kan härstamma från tillrinningsområdet för uttagspunkten,

För att hantera risker och identifiera nya ämnen som äventyrar kvaliteten på hushållsvattnet kan anläggningar som levererar hushållsvatten utnyttja resultaten av den övervakning som avses i 10, 10 e, 20 och 26 § i vattenförvaltningslagen och den kontroll som avses i 62—66 § i miljöskyddslagen.

Bilaga 3.

Parametrar som ska ingå i egenkontrollen hos anläggningar som levererar hushållsvatten, åtgärdsgränser för dem och övervakning.

3.1 Turbiditet

Åtgärdsgränsen för turbiditet efter filtrering är 0,3 NTU (nefelometrisk turbiditetsenhet) i 95 % av proven och 1 NTU i enskilda prover. Åtgärdsgränsen tillämpas inte på grundvatten där turbiditeten orsakas av järn och mangan.

Anläggningar som levererar hushållsvatten och där filtrering ingår i vattenbehandlingsprocessen ska övervaka turbiditeten i enlighet med den minimiundersökningsfrekvens som anges i tabell 1.

Tabell 1. Minimifrekvens för undersökning av turbiditet enligt mängden vatten som levereras till vattendistributionsområdet eller som produceras inom vattendistributionsområdet per dygn (m ³ /dygn).	
Vattenmängd (m³/dygn)	Minimiundersökningsfrekvens
under 1 000	varje vecka
1 000–10 000	varje dag
över 10 000	kontinuerligt

3.2 Somatiska kolifager

Åtgärdsgränsen för somatiska kolifager i råvatten är 50 plackbildande enheter (PFU) per 100 ml. För övervakningen kan standardmetoderna SFS-EN ISO 10705–2 eller SFS-EN ISO 10705–3 tillämpas.

Anläggningar som levererar hushållsvatten ska övervaka somatiska kolifager i råvatten, om det är motiverat på grundval av en riskbedömning. Om mängden somatiska kolifager överskrider åtgärdsgränsen ska mängden kontrolleras efter vattenbehandlingsprocessen. Med hjälp av log-reduktion ska det bedömas huruvida risken för att patogena virus inte elimineras är tillräckligt under kontroll.

3.3 Parametrar som ska övervakas särskilt

Anläggningar som levererar hushållsvatten ska övervaka de parametrar som avses i tabell 2, om det är motiverat på grundval av en riskbedömning. Kvantifieringsgränsen för den övervakningsmetod som tillämpas ska vara lägre än åtgärdsgränsen för parametern i tabellen.

Koncentrationen av parametrar ska övervakas i råvattnet. Om koncentrationen av en parameter i råvattnet är högre än åtgärdsgränsen i tabell 2 ska övervakning också ske för att fastställa hur de vattenbehandlingsmetoder som anläggningen använder minskar koncentrationen av parametern i vattnet. Resultaten av de parametrar som undersökts i hushållsvattnet ska på det sätt som avses i 49 a § 3 mom. i hälsoskyddslagen sändas till det datasystem som Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården har anvisat.

Parameter	Åtgärdsgräns (ng/l)	Anmärkning
17-beta-östradiol	1	1
Nonylfenol	300	2

- (1) Parameterns CAS-nummer är 50-28-2 och dess EU-nummer enligt Europeiska unionens kemikalielagstiftning är 200-023-8.
- (2) Parameterns CAS-nummer är 84852-15-3 och dess EU-nummer enligt Europeiska unionens kemikalielagstiftning är 284-325-5. Tidigare har också motsvarande nummer för parametern, CAS 25154-52-3 och EU 104-40-5, använts. För bestämning av en parameter kan standardmetoden SFS-EN ISO 18857-2 tillämpas.

